

Zájmena

Funkce: Osobní, přivlastňovací, ukazovací, vztažná, tázací, neurčitá

Morfologie: Samostatná, sufigovaná

Gramatické kategorie:

rod (maskulinum, femininum)

číslo (singulár, plurál)

pád (nominativ, genitiv, [dativ], akusativ)

Osobní zájmena

Samostatná osobní zájmena

	nom.	gen./akus.	dat.
sg.			
1.	<i>anāku</i>	<i>jāti</i>	<i>jāšim</i>
2. m.	<i>attā</i>	<i>kāta</i>	<i>kāšim</i>
2. f.	<i>attī</i>	<i>kāti</i>	<i>kāšim</i>
3. m.	<i>šū</i>	<i>šuāti</i>	<i>šuāšim, šāšim</i>
3. f.	<i>šī</i>	<i>šuāti</i>	<i>šuāšim, šāšim</i>
pl.			
1.	<i>nīnu</i>	<i>niāti</i>	<i>niāšim</i>
2. m.	<i>attunu</i>	<i>kunūti</i>	<i>kunūšim</i>
2. f.	<i>attina</i>	<i>kināti</i>	<i>kināšim</i>
3. m.	<i>šunu</i>	<i>šunūti</i>	<i>šunūšim</i>
3. f.	<i>šina</i>	<i>šināti</i>	<i>šināšim</i>

Použití

Při zdůraznění; ve jmenných větách: *bēlum anāku* „já (jsem) pán“.

Ve funkci ukazovacích zájmen: pouze tvary 3. os. sg. a pl.: *awīlum šū* „tento člověk“; *sinništum šī* „tato žena“; *ana šarrim šuāti* „tomuto králi“.

Sufigovaná osobní zájmena

	gen.	akus.	dat.
sg.			
1.	<i>-ī/-ja/-'a</i>	<i>-ni</i>	<i>-am/-m/-nim</i>
2. m.	<i>-ka</i>	<i>-ka</i>	<i>-kum</i>
2. f.	<i>-ki</i>	<i>-ki</i>	<i>-kim</i>
3. m.	<i>-šu</i>	<i>-šu</i>	<i>-šum</i>
3. f.	<i>-ša</i>	<i>-ši</i>	<i>-šim</i>

pl.			
1.	-ni	-niāti	-niāšim
2. m.	-kunu	-kunūti	-kunūšim
2. f.	-kina	-kināti	-kināšim
3. m.	-šunu	-šunūti	-šunūšim
3. f.	-šina	-šināti	-šināšim

Sufigované osobní zájmeno 1. sg.

Alomorf -ī: po konsonantu (*bēl-ī* „můj pán“)

Alomorf -ja: po dlouhém vokálu (kromě nom. pl.): *ana bēlī-ja* „mému pánovi“

Alomorf -'a: po vokálu -ū v nom. pl.: *bēlū-'a* „mí pánové“

Genitivní tvary se napojují na jména ve statu constructu; vyjadřují zpravidla přivlastnění: *bēl-šu* „jeho pán“.

Akusativní a dativní tvary se napojují na slovesné tvary; označují přímý, resp. nepřímý objekt.

Hláskové změny při napojování sufigovaných zájmen

d, t, ṭ, z, s, ṣ, š + š → ss

warad-šunu → warassunu „jejich otrok“

amat-šu → amassu „jeho otrokyně“

rēš-ša → rēssa „její hlava“

maḥāš-šunu → maḥāssunu „jeho bití“

Přivlastňovací zájmena

Většinou se používají genitivní tvary sufigovaných osobních zájmen. Samostatná přivlastňovací zájmena se používají jen ojedinele.

Ukazovací zájmena

Skloňují se jako adjektiva. Stojí za substantivy, shodují se s nimi v rodě, čísle a pádě.

Odkaz na blízký předmět: *annûm* (**anni-um*) „tento“. Odkaz na vzdálený předmět: *ullûm* (**ulli-um*) „onen“.

annûm

	m.	f.
sg.		
nom.	<i>annûm</i> (* <i>anni-um</i>)	<i>annītum</i>
gen.	<i>annîm</i> (* <i>anni-im</i>)	<i>annītim</i>
akus.	<i>anniam</i>	<i>annītam</i>
pl.		
nom.	<i>annûtum</i> (* <i>anni-ûtum</i>)	<i>anniātum</i>
gen./akus.	<i>annûtim</i> (* <i>anni-ûtim</i>)	<i>anniātīm</i>

<i>ullûm</i>	m.	f.
sg.		
nom.	<i>ullûm</i> (* <i>ulli-um</i>)	<i>ullītum</i>
gen.	<i>ullîm</i> (* <i>ulli-im</i>)	<i>ullītim</i>
akus.	<i>ulliam</i>	<i>ullītam</i>
pl.		
nom.	<i>ullûtum</i> (* <i>ulli-ūtum</i>)	<i>ulliātum</i>
gen./akus.	<i>ullûtim</i> (* <i>ulli-ūtim</i>)	<i>ulliātim</i>

Vztažná zájmena

Zájmeno *ša*

Použití:

1) v relativních větách

bītum ša īpušu imqut „dům, který postavil, se zřítíl“

2) v opisu genitivního spojení

šar mātīm „král země“ (genitivní spojení)

šarrum ša mātīm „král země“ (opis genitivního spojení)

3) v lexikalizovaných výrazech

ša paṭārim „výkupné“

ša haṭṭātim vojenská/úřednická hodnost

Tázací zájmena

Otázka na živou bytost: *mannum* „kdo?“

Otázka na předmět: *mīnum* „co?“

Skloňují se jako substantiva, tvoří pouze singulár.

nom.	<i>mannum</i>	<i>mīnum</i>
gen.	<i>mannim</i>	<i>mīnim</i>
akus.	<i>mannam</i>	<i>mīnam</i>

Zájmeno *ajjum* „jaký?“, „který?“ se skloňuje jako adjektivum.

	m.	f.
sg.		
nom.	<i>ajjum</i>	<i>ajjītum</i>
gen.	<i>ajjim</i>	<i>ajjītim</i>
akus.	<i>ajjam</i>	<i>ajjītam</i>
pl.		
nom.	<i>ajjūtum</i>	<i>ajjātum</i>
gen./akus.	<i>ajjūtīm</i>	<i>ajjātim</i>

Neurčitá zájmena

Většinou jsou nesklonná:

mamma(n) „někdo“, v záporu „nikdo“

mimma „něco“, v záporu „nic“

Vyjádření reflexivity (zvrtná zájmena)

Akkadština nemá zvrtná zájmena. Reflexivita se vyjadřuje opisy, pomocí slov *ramānum*, *pagrum*:

šamnum ana šena ramān-šu izūz „olej se rozdělil na dvě (části)“

ramān-ka ušur / pagar-ka ušur „opatruj se!“